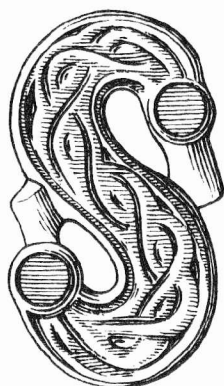

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

Josef Bláha, OSSPPOP, Olomouc

/ Tab. 66 - 67 /

U příležitosti rekonstrukčních prací v nejstarších částech telečského zámku r. 1972 byly za pomoci mechanizace obnaženy základy severovýchodní pozdněgotické věže a to až do hloubky 210 cm, kde se začala objevovat spodní voda. Práce probíhaly bez odborného dohledu a tak je možno děkovat jen pečlivé a systematické dokumentační činnosti správce zámku M. Norka za pořízené snímky středověkého zdiva, které se zde objevilo a v zápětí bylo devastováno /1/. Vzhledem k tomu, že tyto nálezy by mohly mít značný dosah pro přesnější stanovení dispozice a stáří gotického hradu pánů z J. Hradce, je nutno registrovat i kusé informace.

Při jižním nároží severovýchodní věže navazuje kolmo na její zdivo více jak 100 cm široká zeď, orientovaná zhruba východním směrem. Na severní straně věže vybíhají, rovněž kolmo, dvě užší souběžné zdi, projevující se jako klenuté /základové?/ pasy. Rovněž na západní straně bylo zjištěno poměrně mělce založené zdivo, zřejmě však podstatně mladšího původu. Lze nadhodit hypotézu, zda se v prvních dvou případech nejedná o zdivo, související s fortifikací /vstupu?/ gotického, resp. pozdněgotického hradu /tab. 66 : 2/. Několik desítek metrů směrem severním stál ve středověku opevněný mlýn "Na baště", o jehož postavení v obranném systému hradu a města nemáme zatím přesnější představu. V úvahu je nutno vzít skutečnost, že hrad a později ještě zámek byl chráněn ze severní strany vodou rybníka.

Na půdním profilu stěny výkopu při východní straně zmíněné věže bylo možno pod povrchovým humusem sledovat 15 cm mocnou recentní vrstvu násypu, obsahující rozrušenou maltu a zlomky cihel. Do hloubky 130 cm pak dosahovala hnědošedá, ve své spodní polovině sytější zbarvená násypová vrstva s vyklínujícími čockami, tvořenými rozpadlou maltou a cihlovou drtí. Tato vrstva obsahovala ojedinělé novověké nálezy - zlomky majolikových talířů, okraj zelenohnědě glazované nádoby a zlomky kachlí.

Závažnější byl obsah následující tmavé kulturní vrstvy, dosahující hloubky 190 cm. Vrstva obsahovala uhlíky, kosti /i opálené/, ojediněle zlomek prejzy a kachle, značné množství střepů a ve svých spodních 20 cm intenzivněji promísených uhlíky i úlomky okenního, slabě opalizujícího skla. Keramika nalezená v této vrstvě je převážně vyrobena ze stříbrně šedé a šedočerné vypáleného jemného materiálu, opatřená často ještě vleštovanými pruhy /tab. 67 : 1, 2, 3, 4, 9, 13, 14, 15/ vně na výduti. Zlomek okraje pánve je ze žlutohnědě vypáleného materiálu, uvnitř zelenožlutě glazovaného /tab. 67 : 10/. Další střepy s vnitřní tmavohnědou /tab. 67 : 7/, žlutohnědou /tab. 67 : 8/ či červenožlutou /tab. 67 : 17, 18/ a jinou glazurou jsou oxydačně vypáleny. Okraj kachle /tab. 67 : 11/ je z hnědočerveně vypáleného materiálu, obsahujícího jemný písek a sídlo.

Ze sběru v okolí výkopu pochází další keramika, ze které zde uvádíme drobnou pokličku z jemně plaveného "kaolinového" materiálu narůžovělé barvy. Poklička je na knoflíku i na výduti opatřena otvory /tab. 67 : 16/. Nalezeny zde byly pozůstatky ještě asi šesti dalších pokliček tohoto typu a vzhledu.

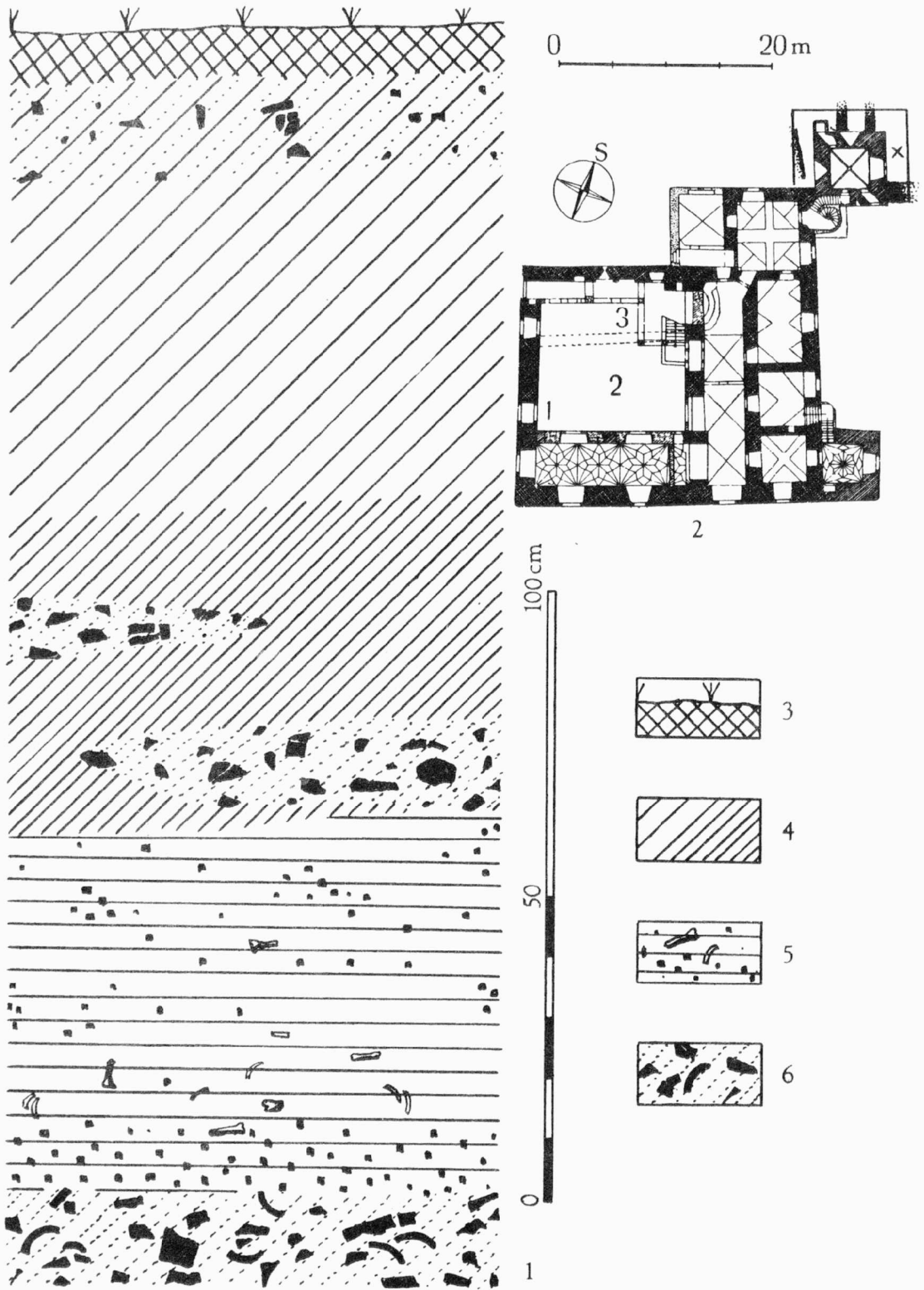
V hloubce 190 cm začíná vrstva rozpadlé malty, cihelné drtě /cihly o výšce 68 mm/, zlomků prejz a podobného stavebního materiálu, zatím nezjištěné mocnosti.

Zdá se jako oprávněná domněnka, že tato zatím nejspodnější vrstva signalizuje horizont, na kterém došlo k završení renesanční přestavby /osmdesátá léta 16. století/, která za Zachariáše z Hradce přeměnila gotický hrad v honosné, dodnes v původní podobě dochované renesanční sídlo. Nadložní vrstva a tedy i popsaná keramika by pak pocházela ze sklonku 16. a ze 17. století, čemuž nálezy i po stránce morfologické přisvědčují.

P o z n á m k y :

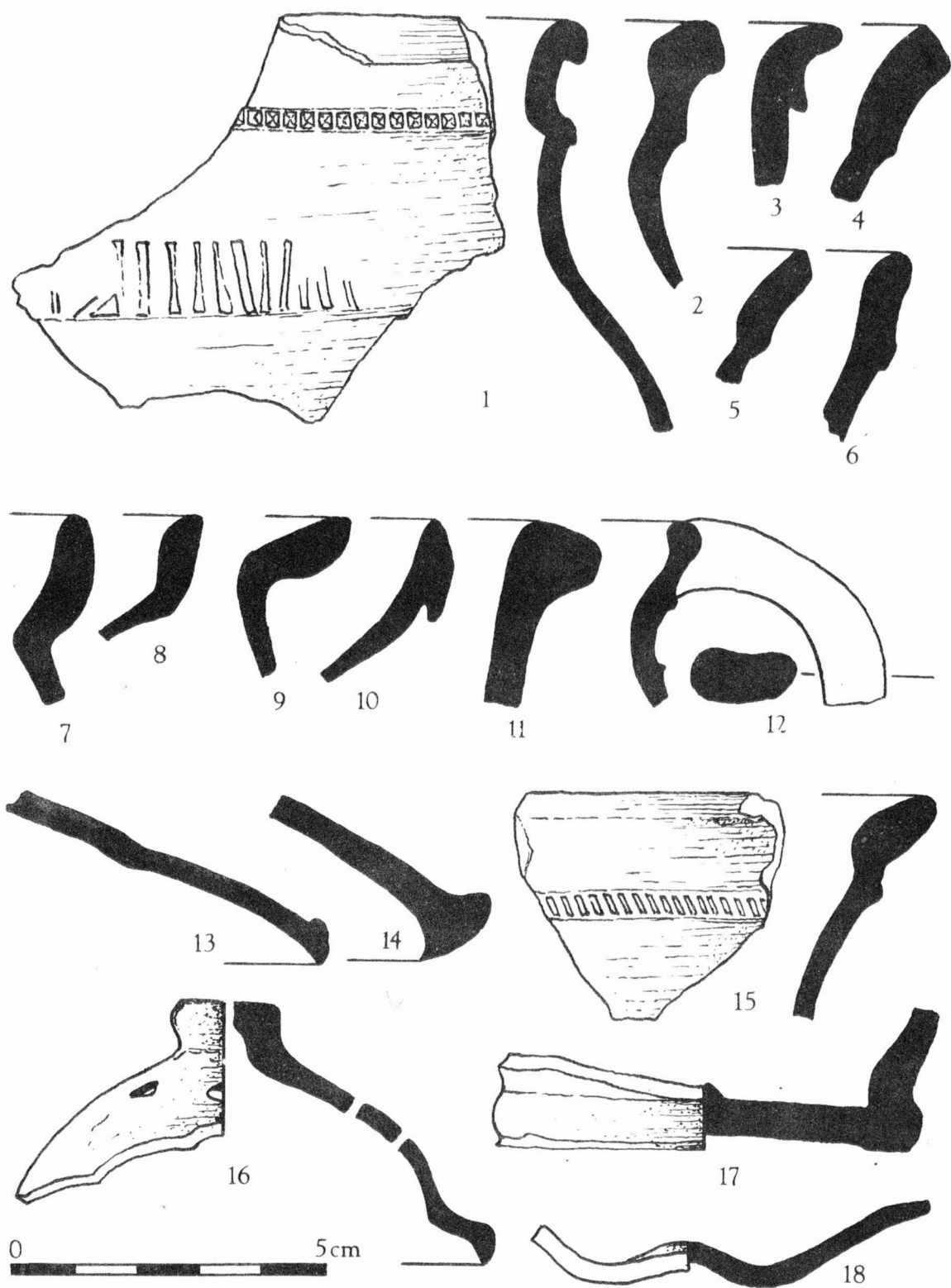
1 Panu M. Norkovi děkuji za informace a za laskavé umožnění průzkumu.

Funde bei der Rekonstruktion des Schlosses in Telč im Jahre 1972 /Bez. Jihlava/. Bei Rekonstruktionsarbeiten auf dem Schloss in Telč im Jahre 1972 fand man an der Stelle des nordöstlichen spätgotischen Turmes der alten Burg Gemäuer, das vermutlich mit dem Fortifikationssystem des gotischen Sitzes der Herren von Hradec zusammenhängt. Es handelt sich um eine Mauer, die in Ostrichtung verläuft und um zwei parallele Mauern, in Nordrichtung orientiert. Die Untersuchung des Bodenprofils an diesen Stellen zeigte, dass sich unter den neuzeitlichen Aufschüttungen eine Kulturschicht aus der Zeit nach dem Renaissanceumbau der Burg /beendet in den achtziger Jahren des 16. Jahrhunderts/ befindet. Unter dieser Schicht, in einer Tiefe von 190 cm, beginnt eine Schicht mit Baumaterial /Ziegeln, Holzziegeln, Mörtel/ von unbekannter Mächtigkeit. In einer Tiefe von 210 cm erschien das Grundwasser das eine weitere Grabung vorläufig unmöglich macht, die von Wichtigkeit für die Erkenntnisse der Baudisposition und des Datums der Gründung der gotischen Burg Telč sein könnte.

Tab. 66

Telč / okr. Jihlava/, zámek. 1 profil stěny výkopu východně od pozdně gotické věže ; 2 půdorys gotického hradu s vyznačením výkopu a zdív, nalezených kolem severovýchodní věže, X místo průzkumu ; 3 humus ; 4 novověké násypy ; 5 kulturní vrstva s uhlíky a nálezy ; 6 vrstva malty, cihlové drti a jiného stavebního materiálu. - Schloss. 1 Wandprofil des Aushubes östlich des spätgotischen Turmes ; 2 Grundriss der gotischen Burg mit Einzeichnung des Aushubes und der im Bereich des nordöstlichen Turmes gefundenen Mauerreste, X Untersuchungsstelle ; 3 Humusschicht ; 4 neuzeitliche Aufschüttungen ; 5 Kulturschicht mit Holzkohlen und Funden ; 6 Schicht mit Mörtel ; Ziegelbruchstücken und anderem Baumaterial.

Tab. 67
 Telč / okr. Jihlava / . Zámek. 1-15, 17-18 nálezy z kulturní vrstvy ; 16 nálezy ze sběru kolem výkopu.
 - Schloss. 1-15, 17-18 Funde aus der Kulturschicht ; 16 Lesefund aus der Umgebung des Aushubes.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhorský

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné